

je zloraba svobode za časa francoske revolucije premnogo svobodi udanih mož pregnala v tabor reakcije, ampak je tudi takrat očitno zagovarjal to veliko revolucijo. Ostal je zvest samemu sebi in načelom svobode tudi še tedaj, ko so grozovitosti francoske revolucije, uplivi velikana Pitta, vojne in narodnostne strasti v vladni tabor zape-
ljali tudi najzvestejše Foxove pristaše tako, da se je njegova stranka skrčila na kacih dvajset mož, še tedaj, ko mu je najboljši njegov prijatelj Burke prijateljstvo odpovedal; dasi so mu solze močile lice, se njegov veliki duh ni dal primotiti, ni premenil svojega prepričanja o pravih načelih svobode, o bistvu in potrebi francoske revolucije, o bistvu in potrebi korenitih reform tako na Angleškem, kakor v vsi Evropi. Česar ni dosegla grozovita zloraba svobode, da bi bil Fox premenil svoje nazore, to se tudi ni posrečilo duhovitim in strastnim sofizmom, s katerimi je Burke zagovarjal toristiški aristokracizem. Kakor mnogo drugih sovremenikov tako tudi Fox ni verjel, da je Burke bil človek brez prepričanja, političen špekulant, ki si je svoje politično olepšavanje in opravičevanje nepošteno toristiške in ministerske politike dal plačevati v gotovini, a dasi je Burke z vso svojo čudovito zgovornostjo zagovarjal aristokratsko avtoriteto, dasi je pridobil skoro ves parlament na svojo stran, je ostal Fox vendar zvest zagovornik francoske revolucije in jo je imenoval jedno najslavnejših dogodov v svetovni zgodovini in pravi blagoslov za vse evropske narode. Boril se je proti temu, da bi Angleška intervenirala v prid pregnanih Bourbonov, boril se je za politično in duševno svobodo, za odpravo sužnosti, za osvobojenje Ircev in Indijcev, za emancipacijo angleških katoličanov in disenterjev, za srečo ljudstva, za srečo Angleške in vsega sveta in vse kar je storil, govoril ali ukrenil, vse priča, da je bil jeden najženijalnejših mož, kar jih pozna svetovna zgodovina. (Dalje sledi.)

Novice.

— Osebnosti. Nadlinžnik Fran Žužek je vsled zdravstvenih razmer stopil iz dižavne službe v pokoj. Ministerijalni svetnik v pravosodnem ministerstvu dr. Adalbert Gertscher je imenovan generalnim advokatom pri najvišjem sodišču. Davčnimi nadzorniki so imenovani davkar Viktor Grabner in finančna koncipista Fran Gerstenmaier in Jos. Bihlmeier. Sodnim pristavom v Logatcu imenovani ljubljanski policijski komisar Fran Podgoršek je premeščen k sodišču v Ljubljani. Okrajnim šolskim nadzornikom za Tolminsko je imenovan vadnični učitelj v Gorici Valentin Kumar. Reservnimi častniki so imenovani Ernest Perdan pri bos. pešpolku št. 2, Ivan Hribar pri pešpolku št. 97, Ivan Poženeš pri pešpolku št. 17, Leon Souvan pri dragonskem polku št. 11, Oskar vitez Tonkli pri lovskem bataljonu št. 7, Ivan Valenčič pri bos. pešpolku št. 2, Alojzij Kosmat pri pešpolku št. 47, Vik. Eržen in Ivan Vrančič pri bos. pešpolku št. 1, Ivan Modic in Ivan Škerjanc pri bos. pešpolku št. 4.

— Imenovanje goriškega knezonadškofa. Uradna „Wiener Zeitung“ prijavila je dne 30. decembra cesarjevo

odločbo, s katero se ljubljanski knezoškof Nj. preuzvišenost dr. Jakob Missia imenuje knezonadškofom goriškim.

— Duhovniške izpremembe v ljubljanski škofiji. Prezentovan je za župnijo Presko g. Janez Brence, župnik pri Sv. Gregoriju Kanonično sta bila vmeščena gg. upravitelja Frančišek Pavlin za župnijo Dragatuš in Janez Jelenec za Ledine. Premiščeni se gg. Josip Erker od sv. Petra pri Novem mestu v Mokronogu, Josip Jerše iz Mokronoga v Ribnico, Frančišek Krumpetar iz Ribnice kot župni upravitelji k sv. Gregoriju in Josip Vole iz Križev pri Trziču v Ribnico.

— Za družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so od 20. do 31. decembra 1897. poslali: Č. g. A. Bojanec, kapelan v Škocijanu, 3 gld. 80 kr. — Moška podružnica na Vrhniki 41 gld. — Ženska podružnica na Vrhniki 47 gld. udnine in 15 gld. 50 kr. darov za oproščenje od novoletnih voščil. — Podružnica v Ljutomeru po g. blagajniku J. Karbi 30 gld. — Gdč. Franjica Šmidova na Gaštelju iz nabiralnika 5 gld. — Ženska podružnica v Dornbergu 54 gld. — Gosp. Luka Svetec, s. kr. notar v Litiji, se je odkupil z rodbino od novoletnih voščil s 5 gld. — Gospa M. Šušteršičeva p. d. Miklavova iz Dolnic iv g. gospa T. Vodnikova iz Podutika po g. Žirovniku za novo leto 6 gld. — Moška podružnica v Postojini po g. blagajniku Šeberju 75 gld. 28 kr. Podružnica v Braslovčah po č. g. kaplanu A. Večerniku 20 gld. 85 kr. — Slavna občina Št. Jurij ob Ščavnici 5 gld. po g. županu Brumnu. — Slavna posojilnica v Brežicah 10 gld. — Č. g. A. Šebat, kapelan, iz nabiralnika pri g. županu Fr. Peklarju na Dolu pri Hrvatskem 3 gld. — Podružnica za breški okraj 134 gld. — G. Fr. Konšek na Trojanah 3 gld. iz nabiralnika in 2 gld. odkupnine od novoletnih voščil. Gospa M. Sebenikar na Rakeku iz nabiralnika 11 gld. — Gosp. dr. Konrad Janežič na Volovskem 5 gld. za novo leto. — Gosp. Ivan Štefe v Ljubljani 1 gld. za novo leto. — G. F. Podlimbi 5 gld. — Izvenakademična podružnice v Gradcu po g. Fr. Hrašovcu 11 gld. — Č. g. Iv. Župan, kurat v Št. Petru 55 gld. in sicer so darovali odkupnine od novoletnih voščil p. n. gg.: R. N. Pernet 10 kron; Karis. Križaj Spilar z obitelji, Župan po 5 kron; Korošec, Novak, Studeny po 4 krone; Dekleva, Fr. Rajčević Iv. Sajovic po 3 krone; Avčin, Geržina, Jakš, Kralj, Lavrenčič, Matičič, M-dica. Matija Penko, Pavel Požar, Punčah, Ant. R-bec, Karol Sajovic, Schiffer, Stele, Tomazin, Torkar, Vidic, Weiss, Zelinka, Mat. Zele po 2 kroni; Albert Ambrožič, Buchberger, Cilenšek, Čop, Dolinar, Gabrijel, Javoršek, Kalan, Kebat, Kocmut, Ludovik, Mlač. Pavlič, Struppi, Iv. Sabec, Simanek, Velepich in Verbič po 1 krono; 8 kron je iz nabiralnika v gostilni g. Iv. Spilarja v St. Petru. — Č. g. Peter Sveglj, akspozit v Koprovi pri Dutovljah 5 gld. — Slava slovenski požrtvovalnosti! Živelo neomajano vodoljubje tudi v novem letu!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu decembru 1897. je 123 strank vložilo 35461 glu. 81 kr. 56 strank vzdignilo 14929 gld. 90 kr. 19 strankam se je izplačala posojil 17340 gld. stanje ulog 350239 gld. 22½ kr., denarni promet 126518 gld. 83 kr.

— Ustanovitev „Slovenskega čebelarkega društva“ s sedežem v Ljubljani je c. kr. deželna vlada dovolila in že potrdila predložena ji pravila. Vabimo torej slovenske čebelarje, naj zglase svoj pristop za sedaj pri kmetijski družbi v Ljubljani in naj ob enem pošljejo letnino po 1 gld. O ustanovnem občenem zboru „slovenskega čebelarkega društva“ obvestimo ude svoječasno.

— Proslava petdesetletnice cesarjevega vladanja. Občinski zastop občine Bled je v svoji seji dne 19. decembra soglasno sklenil dati to leto v proslavo petdesetletnice cesar-

jevega vladanja sezidati ubožno hišo po načrtu, po katerem so roški preračunjeni na 4800 gld.

— **Ljubljanska mestna elektrarna** se je na novega leta dan slovesno otvorila. Elektrarna funkcionira prav dobro in je zdaj Ljubljana sijajno razsvetljena.

— **Umrli.** Gosp. Josip Škrl, župnik v Bodiku, v Dolinski dekaniji, je umrl dne 29. m. m. — Ljubljanska rodoljubkinja Iva Gutnikova umrla je 31. m. m. Kot dekle je večkrat nastopila v starem deželni gledališču, bila je članica mnogih narodnih društev, zlasti pa je neumorno delovala za gmotni prospeh družbe sv. Cirila in Metoda, v kateri je bila dolgo vrsto let vzorno delavna odbornica. — V Gradi je umrl znani vinorejec strokovnjak dež. komisar Ivan Balon. — V Gorici je umrl kanonik in stolni župnik Fran Košuta v starosti 64 let.

— **Potrjen zakon.** Cesar je potrdil v deželnem zboru kranjskem vzprejeti zakonski načrt glede preložitve okrajne ceste od Grabovščiце čez Muljavo do državne ceste pri Studencu.

— **Državna podpora.** Poljedelsko ministerstvo je za popravo vodovoda Šmihel-Hrenovice dovolilo 950 gld. podpore. Vsi troški so proračunjeni na 3500 gld.

— **Prisleparjena zmaga.** Pri volitvah v okrajni zastopniški so zmagali — nemškutarji. Zgodilo se je to vsled nezaslišanih sleparstev. Tako so to pot z veleposestniki volili tudi neki industrijalci, kateri volijo sicer v skupini industrijalcev; glavarstvo jih je prestavilo v skupino veleposestnikov, da omogoči zmago nemških nacionalcev. Z veleposestniki so volili tudi neki posestniki, ki sicer ne plačujejo po zakonu določenega zneska davkov, katere pa je glavarstvo „pomotoma“ uvrstilo v to skupino. Seveda, kjer vlada taka pravica, tam poštena stvar ne more zmagati.

— **Častno občanstvo.** Častnima občanoma vrhniške občine sta bila v izvanrednej občinski seji jednoglasno izvoljen dež. predsednik baron Hein zaradi zaslug za trg o potresnej katastrofi in ljubljanski župan Hribar zaradi vsestranske pomoči pri bodočji železnični progi Ljubljano Vrhnika. — Gosp. Boleslav Bloudek, c. kr. inženir ter voditelj savskih zgradb v Tacnji, bil je v glavni seji občinskega odbora Šmartno pod Šmarno goro soglasno izvoljen častnim občanom.

— **Umor.** Z Iga se poroča: Ko se je na Silvestrov večer vračal kmetski fant Janez Uršič s svojimi prijatelji domov, priplazil se je natihoma neki Damijanov ter udaril z neko stvarjo fanta Uršiča tako močno po glavi, da mu je razbil črepiju in je revež umrl v par urah brez vsake pomoči. Ta umor vzbuja splošno ogorčenje in je bil ubijalec že aretovan.

— **Volk raztrgal.** Iz Kočevja se poroča, da je ondi raztrgal volk nekega kmeta. Vsled zime je prišlo več medvedov in volkov v bližino bivališč in volk je v gozdu Jarek raztrgal Antona Hrvata z Marije Gorice ter je požrl vso desno nogo Horvatove Revež težko da ostane na življenju.

— **Nesreča.** Te dni je zgorel v Mirnipeči 3leten deček pok. posestnika Rusa. Igral se je pri peči z lučjo in vnela se mu je obleka. Pomoč ni bila več mogoče.

— **Strašen umor.** V neki vasi blizu železniške postaje Št. Ilj nad Mariborom je ubil neki Vrečko svojega 70letnega tasta in tasčo s sekuro, ter se je polastil njiju denarja. Tast je namreč grozil zapravlljivemu Vrečku, da ga izdedini, in to je menda privedlo tega do strašnega zločina.

Lepo božično darilo. „Ostd. Rudschau“, katere urednik je znani nemški politični kričar Wolf, poroča, da je dobil ta-isti Wolf iz mesta Homutov v nemški Češki častno darilo v znesku 1700 mark. Isti tist javlja tudi, da je kazensko postopanje proti posl. Wolju in Schönerju ustavljeno. No, to so

darilca, katera morajo biti res dobrodošla božična darila — obdarjenima.

— **Samomori.** Od 7190 samomorov (kakor je dokazal Forbes Xinslow) bilo je vzrokom v 1416 slučajih pomanjkanje; v 1262 slučajih družinske neprijetnosti; 555 se jih je usmrtilo radi izgube denarja; 495 radi pijanosti in nezmernosti; 296 privedla jih je k tem igram; 532 usmrtilo se jih je radi propale slave; 254 radi nesrečne ljubezni; 106 pripravila jih je k temu eksaltacija in samoljubje; 86 se jih je usmrtilo radi kesanja in slabe vesti; 17 radi prevelikega fanatizma; 6 radi misantropije (ljudomrznje) 2048 samomorom bil je vzrok neznan. Ženskih samomorov izvrši se veliko manj, nego moških; le radi ljubezni in propale slaven mori še več žensk.

— **Najnovejši otok na zemlji.** Na severni obali otoka Berneo se je nedavno temu dvignil iz morja mal otičič, ki meri v daljavi 200 metrov, a v širjavi 150 metrov. Ta otok, ki pa se še od dne do dne veča, je posledica velikih potresov, razsajajočih na otoku Borneo.

— **Razsvetljava železničnih vlakov z acetilinom.** V poslednjem času se pečajo strokovnjaki na polju razsvetljave z vprašanjem, kako bi se dalo razsvetljevati železniške vagoni z novim plinom acelinom. Poskušnje so se izvišile dobro, kajti dognano je, da acetilin (vodeni plin) ni tako nevaren, kakor se je početkom pisalo o njem; vsaj nevarnejši ni, nego navadni premogovec, katerega rabimo po mestih. Acetilin bode mnogo ceneji in ustvarja čistejšo svetlobo.

— **Indijanci so res čudni.** Kakor pripoveduje in piše angleški učenjak Port, se v nekaterih krajih Indije ne more poročiti mlajša hči, če ni nje starejša sestra že poročena. Če pa bi kdo snubil mlajšo sestro, zaljubi in poroči se starejša simbolično s kakim drevesom ali cvetlico ali bodi si katerim nečutnim bitjem ker le tako more prepustiti mlajši sestri popolno svobodo do mojitve ter jej pripomoči do zaželjene sreče. Če si je izbrala strejšo za „moža“ češpljeno, jabolčno in orehovo drevo, dovoljeno jej je o prvi priložnosti razporočiti se in si izbrati »živega moža“.

— **Tragedija na sveti večer.** Na Dunaju se je pripetila na sveti večer nastopna žaloigra. V delavnici nekega stružarja so se zbrali štirje vajenci rokodelstva in so se imeli dobro po svoje. Jeden vajenec se je igral z revolverjem. In ta se je sprožil pri tem. Krogla je zadela drugega učenca v sence, da je le ta obležal mrtev na mestu. Vsled tega je bil prvi tako izven sebe, da je vstrelil še samega sebe.

— **Kdaj zblazni vse evropsko prebivalstvo?** Angleški statistik Jakys dokazuje, da v štiristo letih zblazni vse prebivalstvo Evrope kolikor ga bode živelo v oni dobi. Jakys pravi da je v letu 1895, spadal na 535 oseb jeden blazen, dočim je danes že med 312 osebami po jeden, ki se mu je zmešal razum. Iz te številke se da sklepati kako bode v 400 letih. Anglež izvaja svoj račun na podlagi natančnih statističnih podatkov in pravi: Čez 80 let bode blaznih ljudi jeden odstotek, čez dve do tristo let bode blazen vsak deseti človek in čez štiri sto let bode blazno vse. Lepa bodočnost se res kaže — našim potomcem! No, stavimo pa, ako bi bil prisotem angleški statistik v letošnjih sejah avstrijske poslanske zbornice, prorokoval bi bil blaznost vsaj za jeden del evropskega prebivalstva že za prej, nego čez 400 let!

— **Prva odvetnica v Evropi.** Gdč. Elsa Eschelszon je dokončala v Upsali svoje juridične studije ter bila takoj kot odvetnica istotam nastavljena, kjer je službovala že prej kakor privatna do centinja. Novembra meseca t. l. je podpisal kralj Oskar ukaz, da je tudi ženskam dovoljeno pri sodnji kakor tudi pri advokaturi službovati. Švedija je torej prva dežela v Evropi, katera se je emancipovala vseh predsodkov glede ženskega službovanja v odvetništvu.